

Wyrok z dnia 1 października 1998 r.

I PKN 360/98

Uchybienie obowiązkom wynikającym z art. 4 ust. 4 i art. 52 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591 ze zm.) stanowi ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych w rozumieniu art. 52 § 1 pkt 1 KP i uzasadnia pozbawienie dyrektora prawa do odprawy, o której mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Maria Mańkowska, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Zbigniew Myszkowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 1 października 1998 r. sprawy z powództwa Włodzimierza P. przeciwko [...] Przedsiębiorstwu Budowy Pieców Przemysłowych w K. o ekwiwalent za urlop i odprawę, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 11 marca 1998 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację;
2. zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 750 zł (siedemset pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Włodzimierz P. w pozwie przeciwko [...] Przedsiębiorstwu Budowy Pieców Przemysłowych w K. kwestionował odwołanie go ze stanowiska dyrektora z przyczyn uzasadniających rozwiązanie stosunku pracy z winy pracownika, a tym samym pozbawienie go świadczeń pieniężnych związanych z takim trybem rozwiązania stosunku pracy.

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 1997 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie oddalił powództwo ustalając, że powód dopuścił się

ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych przez to, iż do października 1996 r. nie przedstawił radzie pracowniczej zweryfikowanego bilansu za rok 1994.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 11 marca 1998 r. oddalił apelację powoda. Sąd drugiej instancji zauważył, iż powód nie kwestionował faktu nieprzedstawienia radzie pracowniczej zweryfikowanego bilansu za rok 1994, a tylko ustalenie, że nastąpiło to z jego winy. Tymczasem zgodnie z przepisem art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 159 ze zm.) powód, jako kierownik przedsiębiorstwa ponosił odpowiedzialność za prawidłowość wykonywania obowiązków z zakresu rachunkowości, zaś przepis art. 52 tej ustawy wymaga zapewnienia przez kierownika jednostki sporządzenia i przedstawienia do zatwierdzenia radzie pracowniczej rocznego sprawozdania finansowego najpóźniej do 3 miesięcy od dnia bilansowego. Działanie powoda pozbawiło radę pracowniczą jej uprawnień wynikających z art. 53 tej ustawy oraz z art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz.U. Nr 24, poz. 123 ze zm.) i było zawinione, gdyż stanowiło przestępstwo z art. 77 pkt 1 i 2 ustawy o rachunkowości, co stwierdzono w sprawie [...] Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieście, w której postępowanie warunkowo umorzono.

Kasacja powoda od powyższego wyroku zarzuca naruszenie prawa materialnego - art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 25 września 1991 r. o przedsiębiorstwach państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80 ze zm.), art. 52 § 1 pkt 1 KP oraz art. 52 ustawy o rachunkowości przez przyjęcie, że powód ponosi winę za nieprzedstawienie radzie pracowniczej zweryfikowanego bilansu za rok 1994, a także naruszenie prawa procesowego - art. 328 § 2 KPC.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Apelacyjny nie zakwestionował ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, a z ustaleń tych wynika ponad wszelką wątpliwość, że powód był kierownikiem przedsiębiorstwa i nie wywiązał się z obowiązków wynikających z przepisów art. 4 ust. 4 i art. 52 ustawy o rachunkowości, zaś kasacja w tym względzie nie stawia zarzutu i nie wskazuje konkretnych przepisów postępowania, które przy ustalaniu tak przyjętego stanu faktycznego zostały naruszone. Natomiast zarzutu naruszenia przepisu art. 328 § 2 KPC nie sposób podzielić, gdyż całe uzasadnienie wyroku Sądu drugiej instancji poświęcone jest wy-

kazaniu, jakie obowiązki i jakimi przepisami były na powoda nałożone, w jaki sposób uchybił on ich wykonaniu i jakie z tego wynikły skutki - a mianowicie brak terminowej weryfikacji bilansu i niemożliwość wykonania przez radę pracowniczą jej obowiązków, a w szczególności wyczerpanie dyspozycji art. 77 ustawy o rachunkowości. Warunkowe umorzenie postępowania karnego w sprawie [...] Sądu Rejonowego w Krakowie jest niekwestionowaną okolicznością faktyczną, która przesądza o winie powoda w rozumieniu art. 52 § 1 pkt 1 KP. Tym samym należy stwierdzić, że zastosowanie wobec powoda art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych było uzasadnione, co skutkuje wyłączenie prawa do odprawy przewidzianej w ust. 1 tego przepisu. Stanowisko takie wyraził już Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 4 czerwca 1993 r., I PZP 17/93 (OSNCP 1993 z. 12, poz. 226) i w wyroku z dnia 10 września 1997 r., I PKN 238/97 (OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 448).

Uregulowanie w art. 77 ustawy o rachunkowości, mające zastosowanie do wszystkich jednostek zobowiązanych tą ustawą do prowadzenia ksiąg rachunkowych zbliżone jest do uregulowania zawartego w art. 484 § 1 KH, mającego zastosowanie do spółek prawa handlowego. Na tle tego ostatniego przepisu zapadło dnia 20 kwietnia 1934 r. orzeczenie Sądu Najwyższego (III K 1238/33, Orzecznictwo Sądów Polskich z 1935 r., z. 1, poz. 665), według którego bilans jest nieprawdziwy, gdy jest niezgodny z istotnym stanem rzeczy, a także wówczas, gdy zawiera nieprawdziwe fakty oraz gdy zawiera fałszywą ocenę poszczególnych przedmiotów majątkowych w nim wyszczególnionych.

Przytoczenie orzeczenia z tak odległego okresu dowodzi, jak istotne znaczenie dla rzetelnego prowadzenia działalności gospodarczej ma terminowe i prawidłowe sporządzenie bilansu, jego weryfikacja i przedstawienie odpowiednim władzom. Działania lub zaniechania kierownika jednostki zobowiązanej do składania bilansu, prowadzące do uchybienia obowiązkom wynikającym z przepisów o rachunkowości, uznać przeto należy w realiach niniejszej sprawy za zawinione i uzasadniające odwołanie ze stanowiska dyrektora ze skutkami wynikającymi z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych w związku z art. 52 § 1 pkt 1 KP.

Nie dopatrując się zatem naruszenia powołanych w kasacji przepisów prawa materialnego i procesowego Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====